

associate professor at the Department of Teaching Methodology and Educational Content, Odessa Regional Academy of In-Service Education, Odesa, Ukraine

PASSAGE TO THE LIMIT IN THE OLYMPIAD-TYPE PROBLEMS ON PROVING AND INVESTIGATING INEQUALITIES

Key words: fundamentalization of content for mathematics teachers professional development, profiling of high school mathematical education, olympiad-type problems, proving inequalities, limits of functions and sequences.

Плетньова Лариса Анатоліївна,

*методистка української мови та літератури, зарубіжної літератури науково-методичної лабораторії суспільно-гуманітарної освіти кафедри методики викладання і змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», м. Одеса, Україна
pletnova_74@ukr.net*

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Ключові слова: масмедіа, медіаграмотність, компетентність, медіаконтент.

Тривалий час нас переконували: хто володіє інформацією, той володіє світом. Розпізнавати те, про що ми дізнаємося з масмедіа, декодувати безкінечний масив щоденної інформації і монтувати з неї нові для себе змісти – це велика майстерність, якою мало хто володіє. Доба, у яку ми живемо, називається інформаційною, а працювати з інформацією ще нещодавно ніде спеціально не навчали.

Кожна людина має розвивати свої навички мислення вищого рівня, критично оцінювати та синтезувати інформацію, до якої відкрився безмежний доступ і в цьому допоможе медіаграмотність. Це найважливіший комплекс навичок і знань, необхідних людині в сучасному інформаційному суспільстві. Як знаходити потрібну інформацію і переконуватися в її вірогідності,

як відокремлювати пропаганду від фактів і фільтрувати інформацію в ситуаціях конфлікту; що таке інформаційна безпека і чим вона відрізняється від цензури, як розпізнавати маніпуляцію – це лише неповний список викликів, що стоять перед людьми в різних країнах світу.

На нашу думку, сьогодні медіаграмотність – життєво необхідна навичка в контексті російської інформаційної агресії. Інформаційно-пропагандистська війна Росії проти України вже внесла істотні зміни до мотивації та змісту медіаосвіти, з фокусом на формуванні навичок критичного мислення та імунітету до маніпуляцій громадською свідомістю та пропаганди. Українське суспільство потребує ширшого вироблення навичок формування медійної та інформаційної грамотності в умовах пропагандистсько-психологічних війн, особливо нині в умовах повномасштабної війни з Росією. Освітні заклади – це саме ті інституції, що мають усі можливості для того, щоб долучитися до формування медіаграмотного споживача. Як для вчителів, так і для учнів важливо стати інформаційно та медійно грамотним, набути певних навичок, пов'язаних із роботою в інформаційному та медіапросторі [2, с. 6-7].

Медійна грамотність містить такі складники:

- естетичні та креативні навички: здатність бачити, чути, створювати та інтерпретувати медіаконтент;
- інтерактивні навички: здатність спілкуватися за допомогою медіа та уявляти себе в різних медіаролях;
- навички критичного аналізу: уміння інтерпретувати й розуміти значення різноманітних медіаконтентів, використовуючи різні аналітичні інструменти;
- навички безпеки: уміння знаходити вихід зі скрутних ситуацій і уникати їх (захист особистої інформації і вміння уникати шкідливих контактів) [1, с. 4].

Медіаграмотність є результатом медіаосвіти. В Україні діють різноманітні проєкти з медіаосвіти, які допомагають споживачеві медійного контенту краще зрозуміти суть медіа, орієнтуватися в інформаційному просторі, навчитися критично ставитися до ЗМІ, відрізнити якісну й достовірну інформацію, виявляти

маніпулятивні спроби впливати на громадську думку і не підпадати їх впливу, дізнаватися про інформаційні права й можливості їх використання.

Проекти та онлайн-курси з медіаграмотності:

Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність». Це інтерактивна платформа для спілкування медіапедагогів задля сприяння відкритості та публічності процесів у медіаосвітньому середовищі. Структура порталу містить спеціальні розділи: для вчителя середньої школи (з градацією за групами класів), для викладачів ЗВО та медіаспоживачів. Створено мапу медіаосвітніх ініціатив України, електронну бібліотеку, календар подій, запропоновано плани уроків, презентації тощо [6].

Курс «Медіаграмотність для освітян» на платформі Prometheus містить багато корисних інструментів, які можна використовувати для формування позитивного іміджу закладу освіти, а також у процесі спілкування з медіа та ефективного використання медіаресурсів у освітньому процесі [3].

Курс «Цифрова безпека та комунікація в онлайні» навчить спілкуватися безпечно у Facebook, Twitter, YouTube та інших мережах. У курсі об'єднано два напрями: спілкування в онлайні та цифрову безпеку, аби навчитися ефективно комунікувати і водночас не ризикувати особистими даними [3].

Курс «Медіаграмотність педагогічних працівників закладів освіти: проблеми набуття та підходи до вдосконалення». Це офіційний курс підвищення кваліфікації для працівників освіти. Актуальним питанням є медіаграмотність педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти [1, с. 5 -7].

Як розвинути навички медіаграмотності, крім проєктів та курсів? Ключове тут поняття критичного мислення – комплексу усвідомлених дій і навичок, які ми застосовуємо, коли оцінюємо інформацію, достовірною вона чи маніпулятивна. Як для учнів, так і для педагогів навички медіаграмотності допоможуть засвоїти онлайн-ігри такі, як:

Для набуття медіаграмотності величезну роль грає і самоосвіта. Осягнувши знання можна з книг та посібників як в

електронному вигляді, так і в паперовому. Пропонуємо список такої літератури:

«Обачність. Пильність. Захист. Ввічливість. Сміливість», навчальний посібник із цифрового громадянства й безпеки, розроблений Google у співпраці з Альянсом із захисту користувачів в інтернеті [3, с. 44].

Посібник із медіаграмотності. /Посібник у простій практичній формі допоможе сформуванню критичний погляд на події та факти, відрізнити наукові знання від псевдонауки, а об'єктивну статистику від фейків, ідентифікувати ботів і тролів, обережніше взаємодіяти із соцмережами [2, с. 104].

«У мережі з санго». Мета цієї мінікниги – ознайомити дітей з їхніми правами та з правилами безпеки в цифровому середовищі [4, с. 33].

«Це не пропаганда. Подорож на війну проти реальності». Пітер Померанцев. Книга-спостереження британського журналіста на індустрію маніпулювання нашими думками, про нові та старі інструменти залякування та брехні. У книжці, зокрема, йдеться і про те, як працюють російська пропаганда та дезінформація [5, с. 288].

«Постправда» Лі Макінтайр. Книжка американського дослідника досліджує поняття «постправда». Де межа між інтерпретацією фактів і фальсифікацією? Як наука стала заручницею маніпуляцій і до чого тут когнітивні упередження? Автор майстерно розповідає про різні ареали поширення постправди – від політики до медіа та соціальних мереж.

«Війна у 140 знаках. Як соціальні медіа змінюють конфлікти у XXI столітті» Дейвид Патрикаракос. Збірка репортажів британського журналіста, яка розповідає про вплив соціальних мереж на прикладі трьох воєн: Росії проти України, Ізраїлю й ХАМАСу, а також США й ІДІЛу [9, с. 333].

«Сила запитань». Трей Гауді. Книжка американця Трея Гауді про вміння переконувати. Він вважає, що у світі офлайн-спілкування вміння вправно комунікувати є інструментом захисту як себе, так й інших [1, с. 9-12].

Відомо, що медіа можуть бути й потужним джерелом знань, і серйозною завадою у навчанні та вихованні. Засилля низькопробної в художньому і змістовому сенсі продукції кіноринку, сцени насильства – усе це вимагає посилення уваги педагогів до виховання засобами медіа, уміння на ретельно відібраному матеріалі розвивати високий рівень художнього сприйняття, пізнавальні інтереси і творчі можливості особистості [5, с.158].

Отже, оскільки, медіаосвіта є частиною інформаційної безпеки країни, виконує стратегічну функцію у вихованні патріотизму молоді [4], тому вагомим є підготовка медіа грамотного вчителя, який спроможний критично мислити, здійснювати професійну діяльність із застосуванням медіа технологій адекватно сучасним тенденцій розвитку [7, с. 7].

Список використаних джерел

1. Медіаграмотність для освітан в умовах війни: інформаційно-аналітичні матеріали. Освіта і наука в умовах війни. Віртуальний читальний зал освітянина ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського/ Упорядник У. Кірієнко. К. , 2023. С. 15.
2. Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін: Посібник для вчителя / За ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О.Мокрогуза К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. С. 201.
3. Медіаграмотність та медіаосвіта. URL: http://bibliografinform.blogspot.com/p/blog-page_80.html
4. Медіаграмотність: корисні матеріали. URL: <https://msu.edu.ua/library/mediahramotnist-korysni-materialy/>
5. МОН. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція).URL:http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
6. Турчак А.Л. Засоби масової інформації як особливий чинник впливу на формування здорового способу життя молоді. URL: https://core.ac.uk/display/84826447?utm_source=pdf&utm_medium=banner&utm_campaign=pdf-decoration-v1
7. Цогла О. Медіаграмотність освітан – потреба сучасного суспільства. URL: <https://medialiteracy.org.ua/category/vykladachu/publication-oppi-vykladachu/>
8. Гра «Медіаграмотна місія». Проект дає можливість дорослим перевірити свої знання та навички з медіаграмотності та критичного мислення, а також покращити їх в ігровій формі. Мета гри – навчити

користувачів медіа розпізнавати джинсу, маніпуляції та фейки. URL: <https://irex.mocotms.com/>

9. Навчальна гра «Медіазнайко» розрахована на дітей шкільного віку й дає можливість у цікавій ігровій формі дізнатися якомога більше про інформаційне (медійне) поле та стати медіазнайком. Суть гри полягає в тому, що потрібно пройти 9 рівнів/етапів, стати журналістом, створити телепрограму, сайт, вебсторінку або інтернет-журнал, дізнаючись при цьому, як працюють медіа і як вони впливають на тебе – споживача інформації. URL: <https://www.aup.com.ua/Game/index.html>
10. Гра «Вижити в інтернеті – місяч нездійсненна». Ця онлайн-гра є інтерактивним інструментом, який представляє основні питання, що виникають у користувачів в інтернеті. Гравці зможуть перевірити свої навички з медійної грамотності. URL: <http://game.cedem.org.ua/>
11. Медіаосвітня гра «Пригоди літератуса». Гра розрахована для дітей молодшого і середнього шкільного віку. Принцові Літератусу доводиться оцінити достовірність і правдивість інформації, з якою він стикається, перевірити її та знайти правду. URL: <https://media.am/literatus/#uk>

Larisa Pletnyova,

methodologist of the department of teaching methods and content of education of Odessa Regional Academy of In-Service Education, Odesa, Ukraine

MEDIAGRAMOTNOST IS AN IMPORTANT FACTOR IN INFORMATION AND COMMUNICATION COMPETENCE IN WAR CONDITIONS

Key words: massmedia, mediagramotnost, kompetentnost, mediakontent.

Резніченко Галина Володимирівна,

старший викладач науково-методичної лабораторії суспільно – гуманітарної освіти кафедри методики викладання та змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», член Національної спілки художників України,

Одеса, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-8890-700X>

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=UQUmUokAAAAJgala.od.ua@gmail.com>